

Woord vooraf van de uitgeverij

De veertigjarige crisis. Het einde van het kapitalisme? begint met het verhaal van Rosa, een vrouw uit de Verenigde Staten die een huis wil kopen. Een makelaar biedt haar een krediet van 400.000 dollar aan, terug te betalen op tien jaar. Het eerste jaar hoeft ze helemaal niks af te lossen. Maar vanaf het tweede jaar moet ze alleen al aan intresten 2.000 dollar per maand betalen, dat is evenveel als ze verdient. De afloop is even voorspelbaar als noodlottig: na een tijd wordt het huis opnieuw eigendom van de bank.

De historie doet denken aan de beroemde *Driestuiversroman* van Bertolt Brecht. Daarin laat Brecht zijn hoofdpersonage Macheat, de man met het dolkmes, uitleggen dat zijn evolutie van ordinaire inbreker tot zakenman alleen maar voordelen heeft gehad: ‘Een keer verkocht ik een huis dat niet van mij was: het stond toevallig leeg. Ik zette een bordje: “Te koop, inlichtingen bij X.” Dat was ik. Flauwekul! Zoiets is echt immoreel, dat is namelijk een onnodige voorkeur voor onwettige wegen en middelen! Je hoeft toch alleen maar met geld van hier of daar een rij kaduke eengezinswoningen te laten bouwen, ze op afbetaling te verkopen en te wachten tot de kopers hun geld op is. Dan heb je de huizen toch ook en dat kan je vele malen doen. En zonder dat het de politie iets aangaat.’

Wat betekent een valse sleutel in vergelijking met een aandeel? Wat is inbraak in een bank vergeleken met de oprichting van een bank? Toen we het boek van Henri Houben aan het lezen waren kwam Bertolt Brecht wel vaker onze werkkamer binnenwaaien. Parasiteren is geen monopolie van de financiële economie. Houben toont op een heldere manier aan dat de financiële en reële economie een soort van Siamese tweeling vormen: beide hebben elkaar nodig.

Dat laatste is geen detail. Al te vaak lees je dat de wolven van Wall Street en hun concullega's van The City met al hun excessen de reële economie in hun val hebben meegesleurd. Als die opvatting fout is, en dat is een van de rode draden in het boek van Henri Houben, dan zijn maatregelen zoals beter toezicht, een Chinese Muur tussen commerciële

en zakenbanken, het in stukken hakken van banken die *too big to fail* zijn en een injectie moraal voor de bankpiefen, geen mirakeloplossingen.

Want de huidige crisis, zo vertelt Houben met cijfers, statistieken en gegevens in de hand, heeft meer structurele oorzaken. Zijn analyse voert ons naar het hart van het kapitalisme. Dat systeem draagt een tegenstelling in zich mee zoals jagende donkere wolken donder en bliksem: kapitalisten proberen zo goedkoop mogelijk te produceren en zo laag mogelijke lonen uit te betalen, tegelijk investeren ze in nieuwe technologieën en machines die minder werkkrachten vereisen. Gevolg: de productie stijgt maar de koopkracht niet. Resultaat: een crisis van overproductie.

Die crisis, zegt de auteur, en daar schuilt de originaliteit van zijn boek, duurt in wezen al meer dan veertig jaar. Met het creëren van kunstmatige koopkracht kan je zulks wel een paar decennia opvangen, dat toont de recente geschiedenis aan. Maar tegelijk creëer je een financiële zeepbel die vroeg of laat uit elkaar spat, ook dat is helaas gebleken.

De laatste tijd verscheen een lange stoet boeken over crisis, economie en kapitalisme. Sommige zijn ronduit briljant. Zo legt Thomas Piketty uit hoe dit systeem de ongelijkheid tot een climax voert. Maar een analyse zoals die van Henri Houben bestaat volgens ons nog niet in het Nederlands. Uitgeverij EPO is dan ook blij dat het *De veertigjarige crisis. Het einde van het kapitalisme?* kan uitgeven. Dat was niet mogelijk geweest zonder een *dream team* van medewerkers. Marina Mommerency, Henriëtte Herkes, Gerda Kooyman, Charlotte Zwemmer, Brunhilde Goetelen en Katelijne Raeymaekers tekenden voor de vertaling, Frank Laus voor de revisie, Luc Lever en Lucien Materne coördineerden het geheel en waakten over de actualisering.

Met hen hopen we dat dit boek een vormingsinstrument wordt voor een groeiende protestbeweging. Want om de wereld te veranderen moet je hem eerst begrijpen.

Thomas Blommaert